מבשוד יום • גלי דעתיה מלתמול דלאו מלא הוא: קרומיות של מחצלת • שנפרדו מן מחצלת ישנה: כר המדורי אסברא לי • כר המדורי פירש לי מעמו של דבר: לכסות בה עפרא • עומד לכסות בו טוהר ח"ל שלא יעלה הלבן: שירי פרזומיות • מליאות כדאמר בסוכה (דף יח.) רמת תכילתא בפירזמא דאיכא: פנוי ישן • שכבר הוסק ותרסיו קשים וחזו למלאכה: הרי הן ככל הכלים • לקמיה מפרש פלוגתייהו ומטעמייהו: ועל כיסויו • של תנור שאינו צריך בית יד דבלאו בית אחיזה ממלטין ליה ופלוגתא היא במתניתין דאיכא למ"ד בעינן בית אחיזה: מעין מלאכה • כגון לכסות בהן פי חבית: ואין עושין מעין מלאכתן • לאפות: ואזדא ר"מ לטעמיה • דאמר במתני' לא בעינן מעין מלאכתן: דמאי תנור • הנעשו כעין זה שאינו במשנה זו שאני מביא לך שלא נתקן כל צרכו מתחילתו ונכבר, קמיפלגי: נתנו על פי הבור. תנורים שלהם עשוין קדירות גדולות ואין להן שולים ומושיבו לתוך ומדביק סביבותיו לעשותו עד שיחזיק תוכו והיא קדירה מפולה והיא מונעת לתוך ומתוך כך הבל שלו קיים, ואם נתנו על פי הבור או על פי הדות [שהיא כעין בור אלא שהבור בתחילה והדות בבנין] ונתן שם אבן כיון שבין דופן הבור לדוחקו שלא יפול ויהא עומד כתיב: רבי יהודה אומר • דופנותיו למעלה קרובים לדופני הבור שלא הולך לתת ביניהם אלא אבן דקה ואין לוחץ ביכר בין דופני התנור לדופני הבור שיעכב את היסק התנור אלא יוציא לו דופני הבור להחזיק את חומו שלו קרובים לשולי הבור שאם מסיקין אותו מלמטה שעושין האור בבור והתנור ניסוק (ה) מלמעלה בתוכו מאור דרך חלונות שהתנור בתוך חלל הבור באויר והיסק עולה סביב דופנותיו וניסוק כגון שקלר מלמטה ורחב מלמעלה לו הבור רחב מלמטה ופיו קצר, ומתוך: ואם נאו • אלא נסוק כשאר תנורים מתוכן מהור כדמפרש מעמא דבעינן מחוסר נחילה שיהא קרוב להיות מחובר וכי איט קרוב לחרס אין לך תנור נתון מזה ואין לך לקיים בו "תנור וכיריים יוחן" לנחילה לא שייכא אלא שאינו מתוקן כל צרכו קרא רבויא הוא שאינו בנוי ומחובר וממילא הוא נתון לגיהור טהור, דהדר תנא ביה קרא "ומטמאים יהיו לכם" לרבויא אלא לאגמורי תומרא אחא דלא תימא כל התנורים העשוים כהלכתן ומחוברים לחרס הרי הן כשאר בתים וכקרקע דמי הואיל וחברן ולא לקבל טומאה קמ"ל יוחן דאע"ג דשייכא ביה נסוק נחילה כלומר דמחובר הוא טמא וכ"ש (ו) שמחוסר נחילה: בכיסק דאבון • שלא הוסק מעולם והיסק דאבון שנחלקו בו דהתם משוי ליה כלי כדתנן במס' כלים (פ"ה) איזהו גמר מלאכתו משיסיקנו לאפות בו סופגנין, בהיא פליג ר' יהודה ואמר דאינו דאי לעשות כלי: אבל בכיסק שני • שמחמלה נעשה כשאר תנורים מחובר לחרס לו לאחן עד והוסק שם ונעשה כלי וסוף נטלו משם ונתנו על פי הבור וכאן נטמא מודה ר' יהודה דאיתרבאי "מטמאים יהיו לכם": ואפילו תנור בנוסר גמל • אלא"כ חלקו כדין טהרת תנור שצריך לשבור אף את חרסו ואינו נטהר בטבילתו שלם ממקומו: אפר עולא כיסק דאבון לרבנן • דאמרי מריבוי דקרא ואע"ג דאין הבל שלו מתקיים יפה מקבל טומאה, לא תימא נתנו ע"פ הבור דוקא אלא אפילו תלאו בנוסר גמל והוסק שם כיסק דאבון טמא: מתקיף לה רב אשי • אדרבא דאדוקי פלוגתא דטלטול שברי תנור ישן דלעיל בשברים דכי האי תנור (ז) דהוא נופיה לר' יהודה, לא אמר מנא הוא: כדאמרן מעיקרא • בעושין מעין מלאכתן ולא מעין מלאכתן, דקשיא לך אמאי נקט תנור ליפלוג בשברי כלי, בהאי אלטריכא ליה ובעושין אלא מעין מלאכה אפילו כגון מעשה טפקא דעפיס שקורין טובל"ש שמסיקין אותם ואופין בהן כך שברים אלו ראבים ומיהו אין להן תוך להסיקם מבפנים אלא מבחוץ כדעפיס ולאו משום דבעי רבי מאיר מעין מלאכתן אלא משום דרבי יהודה נקט לה: וי"מ לתנן שבקירויה • נקט תנור וקאמר לדידי אפילו עושין מעין מלאכה כדאמר במתניתין: מעומד • בתנור אופין מעומד שהפת דבוקה בדופני התנור ועומדת ואינה מוטלת בשכיבה ע"ג שולין כדעפיס שהן שוכבות על ראבן: כיסוי דתנורי דמקמ מחסיא • כיסוי תנור של אותו מקום לא היה להן בית אחיזה • תנור מפני שפיו למעלה יש לו כסוי אלא לאחר שהדביק בו הפת מכסהו: מתני' האבן שבקירויה • כלעת יבישה חלולה וממלאין בה מים ומתוך שהיא קלה אינה שוקעת בה אבן להכבידה: אם ממלאין בה ואינה נופלת • הרי היא כשאר אבנים ואין מטלטל את הקירויה דשויא בסיס לאבן שנשאתה: אם זרקה מבשוד יום • המתנה לא פריך אלא מעתה זרק לגלימא מבשוד יום דכיון דלא היה מוכן מבע"ש ליכא לדמויי לגלימא: מחצלת נופה • לגמלי חזיא • לרווחא דמילתא מפרש הכי אע"ג דלא בעי מעין מלאכה דאשנה דאמר רב נחמן לעיל "חרס קטנה מותר לטלטלה בחלר" משום דחזיא לכסויי בה מגא: הרי הן כל הכלים הנ"ל בחלר. לאו דוקא בחלר לרב נחמן ולרבא דאמרי בגמרא ורה"ר: בשעושין מעין מלאכה ואין עושין מעין מלאכתן. והא דנקט תנור יש דשברי תנור חדש אין לאוסן לכלום: בשברי • דהאי תנור קמיפלגי לפי תירוץ זה תימה הא דנקט תנור ישן דבהיסק לאחון פליגי: כמאן • כר' אליעזר בן יעקב. ה"ה ע"מ לממר כרבי יוסי דשרי לקמן* לטלטל כיסוי כלים שאין להם בית אחיזה בכלי דחבריהו בארעא אלא משום דמשנת ר' אליעזר בן יעקב קב ונקי: ואזדו

[דף קכו:] ◇ 3 דיעות להסביר מה ר"מ ור"י

קושיות על השבריים הנ"ל

רבינו חננאל

אתוספאי מסאני מינא. נמנעי מנעלין בס"ם. פי' קרוטיות. שירי מחצלאות שבלו. הוה שאבר ר' זירא אמר רב שירי פרזומיות אסור לטלטלן בשבת. פרזומיות. פירושי מליחות. כדאמרינן התם. רב יהודה רמי תכלתא בפרזמא דאנשי ביתיה. פי' תלא ציצית בפלית של אשתו. ופשוטה היא: ת"ר שברי תנור ישן. ס"א שירי תנור ישן הרי הן ככל הכלים וניטלין בחצר דברי ר' מאיר ר' יהודה אומר אין ניטלין. העיד ר' יוסי וכו'. ואמרינן כמאי קא מיפלגי בעושין מלאכה ואין עושין מעין מלאכתן. ור"מ לטעמיה דהוא ת"ק דמתני'. וקיי"ל כתם משנה ר"מ דשרי. אע"פ שאין עושין מעין מלאכתן. ור' יהודה לטעמיה דאסר ולא קא שרי אלא בעושין מעין מלאכתן. ואתקף עליה רבא ולא מצא פירוק. ואוקים רבא פלוגתיהון בשברין דהאי תנור. דכיון דתנינן בפ' המביא כדי יין ת"ר תנור וכירים חדשים הרי הן ככל הכלים הניטלין בחצר. אבל אין סכין אותן שמן וכו' הוצרכו להודיע כי תנור חדש הראוי לאפות בו ניטל בחצר ושבריו כיוצא בו. ומצאנו חלוקה בתנור חדש לענין טומאה והאומר מקבל טומאה סבר הואיל ויתכן לאפות בו כלי גמור הוא. ושבריו כיוצא בו. והואיל וכבלים השובין נישלין. ופירשו חיוקתן לענין טומאה הי"ה למפלל. דתנן נתנו ע"פ הבור או ע"פ הדות ונתן שם אבן. ר' יהודה אומר אם מסיק מלמטה והוא ניסוק מלמעלה טמא ואם לאו טהור. וחכ"א הואיל והוסק מ"מ טמא. וכך פירושו תנור שנתנו ע"פ הבור או ע"פ הדות ונתן שם אבן בפי הבור או בפי

עין משפט נר מצוה

לב א מ"י. פכ"ח מכלי שבת כלכה ה טור ש"ע תו"ה סימן שם סעיף יב:
לג ב מ"י. שם טוש"ע שם סעיף יג:
לד ג מ"י. שם סלי יד:
לה ד מ"י. פכ"ח מכלי שבת כלכה יב טור ש"ע תו"ה סימן שם סעיף י:
לו ה מ"י. פכ"ח מכלכות כלים כלכה ח:
לז ו מ"י. פכ"ח מכלכות שבת כלכה יח טוש"ע תו"ה סימן שם סעיף כ:

[סוכה מז.]

נושא: שברי תנור ישן

מבנה:

[דף קכו:] ◇ 3 דיעות להסביר מה ר"מ ור"י

רבינו חננאל

אתוספאי מסאני מינא. נמנעי מנעלין בס"ם. פי' קרוטיות. שירי מחצלאות שבלו. הוה שאבר ר' זירא אמר רב שירי פרזומיות אסור לטלטלן בשבת. פרזומיות. פירושי מליחות. כדאמרינן התם. רב יהודה רמי תכלתא בפרזמא דאנשי ביתיה. פי' תלא ציצית בפלית של אשתו. ופשוטה היא: ת"ר שברי תנור ישן. ס"א שירי תנור ישן הרי הן ככל הכלים וניטלין בחצר דברי ר' מאיר ר' יהודה אומר אין ניטלין. העיד ר' יוסי וכו'. ואמרינן כמאי קא מיפלגי בעושין מלאכה ואין עושין מעין מלאכתן. ור"מ לטעמיה דהוא ת"ק דמתני'. וקיי"ל כתם משנה ר"מ דשרי. אע"פ שאין עושין מעין מלאכתן. ור' יהודה לטעמיה דאסר ולא קא שרי אלא בעושין מעין מלאכתן. ואתקף עליה רבא ולא מצא פירוק. ואוקים רבא פלוגתיהון בשברין דהאי תנור. דכיון דתנינן בפ' המביא כדי יין ת"ר תנור וכירים חדשים הרי הן ככל הכלים הניטלין בחצר. אבל אין סכין אותן שמן וכו' הוצרכו להודיע כי תנור חדש הראוי לאפות בו ניטל בחצר ושבריו כיוצא בו. ומצאנו חלוקה בתנור חדש לענין טומאה והאומר מקבל טומאה סבר הואיל ויתכן לאפות בו כלי גמור הוא. ושבריו כיוצא בו. והואיל וכבלים השובין נישלין. ופירשו חיוקתן לענין טומאה הי"ה למפלל. דתנן נתנו ע"פ הבור או ע"פ הדות ונתן שם אבן. ר' יהודה אומר אם מסיק מלמטה והוא ניסוק מלמעלה טמא ואם לאו טהור. וחכ"א הואיל והוסק מ"מ טמא. וכך פירושו תנור שנתנו ע"פ הבור או ע"פ הדות ונתן שם אבן בפי הבור או בפי

הגהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ס ר' יהודה וכו' וסתמא ניסוק מלמעלה לאור: (ו) ד"ה מתקיף וכו' אלא מ"ל ס"ד ואח"כ מ"ס מתנור גופיה:

*) בגמ' אומר כ' יהודה ונאמר מאמרים פ"ז דמ

נוסח אחר טלטול כלים טבלה אבן אין מאוכל

*) בפת' לה פת אר אלא לתת לתוכה תבשיל. שאין דרך התנור לאפות בו והוא תלוי. וחכ"א כיון שנתן בפי הבור אבן ויבול להסיקו על האבן הרי הוא יכול לאפות בו. והיא כלי לקבל טומאה. וחלוקתן בזה הפסוק תנור וכירים יוחן. ר' יהודה סבר מדאסר קרא יוחן מכלל שצריך להיות בנוי ואם [לאו] אינו כלי. ורבנן סברי טמאים מ"מ ואפילו אינו בנוי: תוספתא ומורה ר' יהודה בתנור שנתנו ע"פ הבור או ע"פ הדות ונתן שם אבן ומירחו בטיט מן הצדדים שהוא טמא. וחכ"א בין כך ובין כך טמא. ועל זו הדרך טוניא דהא שבעתא. ואתקיף לה רב אשי לרבא על זה שאסר ולא מצא פירוקי והעמיד רב אשי דברי אביי וחיזק דבריו ולא בטעמו. אלא תעמיד הלוקתם בשברי תנור שאינן עליהם מעשה מפקא. ופירושו שנותנין זה השבר ע"ג אבנים ומסיקין אש מלמטה ומרתיחין אותן השברין ומדבקין הפת מלמעלה וקי"ל כר' אליעזר ור"ל דהא רבינא פירש דמסלפלינן כיסוי דתנורי כר' אליעזר: מתני' האבן שבקירויה יכו'. פי' מביאין קרא ישבה ומוציאין בני מעיה ועושה אותה חללה. ועושין אותה כגון זרנוקא לרלות בה מים מן הבור והיא קלה ואינה שוקעת במים אלא היא צפה ע"פ המים ואין יכולין למלאות בה מים וכשורצין להכבידה נותנין בתוכה אבן מהודקת שלא תהיה מתנדנדת וממלאין בה מים מן הבורות. וזה פי' האבן שבקרוי': *) ל"ל אלא נגמרה אלינה לאוסה

דתנן נתנו על פי הבור אר על פי הדות וכו'. ת' המשנה במס' כלים בפרק ו' (משנה ו) תנור שנתן בו עצר עד חציו מעצר ולמטה ממטא במגע מעצר ולמעלה ממטא באויר נתנו על פי הבור אר על פי הדות וכו' ועיקר זה הוא מה שנאמר בתורת כהנים (פ' שמיני פ"ט) [אי] מה כלי חרש בשמו אף תנור בשמו שלא הוסק [תנור] שמו ת"ל אך מאימתי מקבל טומאה משיסיקנו כדי לאפות בו טפגנין יוחן טמאים הם

הדות. סבר ר' יהודה אם מסיק מלמטה בבור או בדות וניסוק מלמעלה התנור הרי הוא כבנוי בקרקע ונגמרה מלאכתו ונעשה כלי לאפות בו ומקבל טומאה ואם לאו לא נגמרה מלאכתו וחשבו הוא כקדירה שלא

אין משנה

(ז) כתוס' יו"ט פכ"ח דכלים מסנה ו דמתיק לשון רש"י וכ"ש שאינו מחוסר נחילה וכ"ל

זמורה

זמורה